	Силабус освітнього компонента (ОК) **«БІОГРАФІСТИКА І БІОГРАФІКА В ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРІ»** **Галузь знань: А Освіта/Педагогіка** **Спеціальність:** А4 Середня освіта предметної спеціальності А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) **Освітня програма: Середня освіта (**Історія та правознавство) (мова навчання – українська) **Рівень вищої освіти:** перший (бакалаврський) **Рік навчання: 2027-2028** **Семестр:** 3-4
Структурний підрозділ	Кафедра археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін, історичний факультет
Викладач: 	**ПІБ:** Федьков Олександр Миколайович **Посада:** професор кафедри археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін **Науковий ступінь:** доктор історичних наук **Вчене звання:** професор **E-mail:** fedkov@kpnu.edu.ua **Робоче місце:** навчальний корпус № 2 (вул. Татарська, 14), кафедра археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін. **Профайл викладача:** https://kaf-asipd.kpnu.edu.ua/?page_id=325 https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=D8VWqGUAAAAJ https://www.facebook.com/san.fedkov
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnu.edu.ua/user/view.php?id=2974&course=8135
Статус дисципліни	вибірковий освітній компонент професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	4 кредити ЄКТС / 120 год.
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Очна
Політика дисципліни	**Академічна доброчесність.** Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Списування під час практичних занять, підготовки до них, самостійної та контрольної роботи, екзамену заборонені (зокрема, з використанням мобільних пристроїв). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмових роботах здобувачів та фактів списування є підставою для їх незарахування викладачем (незалежно від масштабів плагіату чи обману). Використання здобувачами вищої освіти в освітньому процесі інструментів ШІ чітко визначено “Положенням про використання штучного інтелекту в Кам’янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка”, введено в дію наказом в.о. ректора від 02 вересня 2026 р., № 144-ОД. URL: https://drive.google.com/file/d/1eDvHgbvZUYojWNwNwkIED66qG

	DPPpHrB/view **Відвідування занять.** Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом («Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка» URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view). Якщо здобувач не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0, 1, 2, 3, отримані на навчальних заняттях, виконав завдання самостійної роботи та модульної контрольної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Пропущені заняття здобувач має відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12). Очікується, що здобувачі поступово відпрацьовуватимуть пропущені заняття й завершать цей процес вчасно (до останнього аудиторного заняття з дисципліни). Відпрацювання лекційного заняття передбачає знання здобувачем теоретичних питань плану. Відпрацювання пропущеного практичного заняття передбачає опанування теоретичних питань плану заняття. Очікується, що здобувачі не будуть запізнюватися на заняття, а мобільні телефони під час занять використовуватимуть лише з освітньою метою. Під час організації занять з використанням технологій дистанційного навчання очікується, що здобувач працюватиме на заняттях (з використанням платформ для відеоконференцій) з увімкненою вебкамерою. **Неформальна/інформальна освіта.** У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та/або інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно «Порядку визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)», зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі). URL: https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view
Що будемо вивчати?	Вивчатимемо теорію, методологію, методику, історіографію, практику та термінологічний апарат історико-біографічних досліджень, джерелознавчі проблеми написання та різноманітні види біографій.
Чому це треба вивчати?	Оскільки людина – суб'єкт історичного процесу і політичні, соціальні, культурні зміни здійснюються через дії реальних людей – від правителів і військових лідерів до ремісників, селян та інтелігенції, то варто зрозуміти на яких засадах пишуться біографії історичних постатей і показати їхню роль в історії.
Яких результатів можна досягнути?	Оскільки діяльність людей є основним змістом історії суспільства, то важливо з'ясувати які теоретико-методологічні підходи використовували та використовують дослідники для написання біографій історичних діячів. Це дозволить з'ясувати

	їхній світогляд, причини та мотиви прийняття певних рішень, простежити їхній життєвий шлях.
Як можна використати набуті знання та уміння?	- отримати знання з сучасних теоретико-методологічних підходів до написання біографій; - вміння через біографії людей досліджувати епоху, я яку вони жили.
Зміст дисципліни	Біографістика – наука про біографічні дослідження. Біографістика та узагальнення практик із біографічного жанру. Біографіка всесвітньої історії. Історія та культура України в біографіях. Художня біографія як літературний жанр. Теоретико-методологічні засади біографіки. Джерельна основа біографічних досліджень. Усно-історичне біографічне інтерв'ю. Політична біографія: теорія та практики.
Методи навчання	Словесні, наочні методи: лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, мозкова атака, робота з першоджерелами, словниками, посібниками, дидактичними матеріалами та іншими джерелами інформації, робота з інтернетними публікаціями та матеріалами вебсайтів, створення й демонстрування презентацій; технології дистанційного навчання.
Інформаційне забезпечення	**Рекомендована література** **Основна:** 1. Історична біографіка в Україні: проблеми, завдання і перспективи розвитку досліджень, видавничої та інформаційної роботи : колективна монографія / редкол.: В. І. Попик (відп. ред.) та ін. НАН України, Нац. б-ка України імені В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2019 364 с. // URL: http://biography.nbuv.gov.ua/rating/r2019/txt/g7/6001.pdf (Дата звернення: 30.08.2025) 2. Попик В. І. Біографіка: феномен культури і науки, інформаційний ресурс суспільства / НАН України, Нац. Б-ка України ім.. В.І.Вернадського. Київ, 2021. 528 с. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0004201 (Дата звернення: 30.08.2025) 3. Попик В. І. Біографістика. Спеціальні історичні дисципліни: Довідник. Київ, 2008. С. 94–103 // URL.: https://chtyvo.org.ua/authors/Voitsekhivska_Iryna/Spetsialni_istorychni_dystsypliny_dovidnyk/ (Дата звернення: 30.08.2025) 4. Українська біографіка XXI століття: мозаїка контекстів і форм. Колективна монографія / Відп. Ред.. В.І.Попик. Київ, 2021 400 с. // URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/42521/1/Stambol_collective_monography_2021.pdf (Дата звернення: 30.08.2025) **Додаткова:** 1. Валевский А. Л. Основы биографики. Київ: Наукова думка, 1993. 111 с. 2. Голубович И.В. Биография: силуэт на фоне Humanities: методология анализа в социогуманитарном знании. Одесса, 2008. 367 с. 3. Ляшко С. М. Українські біографічні довідкові видання XIX– XX століття: історичні та теоретико-методичні засади / НАН України, НБУВ ім. В. І. Вернадського НАН

<table>
<tr><td></td><td>
України, Ін-т біогр. дослідж. Запоріжжя : Дике Поле, 2010. 288 с.
4. Попик В.І. Біографістика // Спеціальні історичні дисципліни: Довідник. Київ, 2008. С. 94–103.
5. Федьков О. Діяльність соціал-демократа Юрія Ларіна в Україні у 1906–1907 рр.: екстремальна біографія // Український історичний журнал. 2022. № 3. С. 176–193.
6. Федьков О. Соціальна історія селянської сім'ї Пелагії Федькової (середина 1940-х – 1950-ті рр.). // Український селянин. 2024. Вип. 31. С. 114-125.
7. Федьков О. Український соціал-демократ Петро Канівець: революційна діяльність та її правові аспекти (1890-ті – 1905 р.) // Укр. історичн. журнал. 2024. № 1.
8. Федьков, О. Український соціал-демократ Мойсей Вовчинський: із селянської свитки в депутатський фрак. Український селянин, 2025. № 34. С. 106–120.
9. Федьков О. Криза імперії: угрупування О.Савицького, суспільство і влада на початку XX ст. // Укр. історичн. журнал. 2025. № 6. С. 68–87.
10. Чишко В. С. Біографічна традиція та наукова біографія в історії і сучасності України. Київ, 1996. 239 с. // URL: http://biography.nbuv.gov.ua/data/vidannya/storonni/chishko_mono.pf
11. Яценко О. М. Біобібліографія в Україні та вплив сучасних інформаційних технологій на її розвиток. Українська біографістика. Вип. 2. Київ, 1999. С. 284–303.
Інформаційні ресурси в Інтернеті:
http://history.org.ua/ – Інститут історії України НАНУ
https://oralhistory.com.ua/ – Українська асоціація усної історії
http://www.historians.in.ua/ – Historians
https://uamoderna.com/ – Україна модерна
http://www.loc.gov/ – Бібліотека Конгресу США
http://chtyvo.org.ua/ – Чтиво. Електронна бібліотека</td></tr>
<tr><td>Обсяг дисципліни (години) та види занять</td><td>Лекційні заняття (20 год.), семінарські заняття (20 год.), самостійна робота (80 год.)</td></tr>
<tr><td>Система оцінювання результатів навчання</td><td>Увесь навчальний курс оцінюється в 100 балів. В поточне оцінювання включається: практичні заняття – 40 балів, інд. завдання – 20 балів, МКР – 40 балів.
<table>
<tr><td colspan="3">Поточний і модульний контроль (60 балів)</td><td>Сума</td></tr>
<tr><td>Поточний контроль</td><td>Інд. завдання</td><td>МКР</td><td rowspan="2">100 балів</td></tr>
<tr><td>40 балів</td><td>20 балів</td><td>40 балів</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях</td><td>Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12-бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на</td></tr>
</table>

	навчальних заняттях рівний 12. *1 бал:* Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так" чи „ні". Здобувач порушує принципи академічної доброчесності. *2 бали:* Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спроби розповісти суть заданого матеріалу, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так" чи „ні". Здобувач порушує принципи академічної доброчесності. *3 бали:* Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості узагальнення. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності. *4 бали:* Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний певною мірою відтворити його; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності. *5 балів:* Здобувач вищої освіти знає половину навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості узагальнення але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності. *6 балів:* Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності. *7 балів:* Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовує термінологію; здатен скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. *8 балів:* Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він достатньо вільно застосовує вивчений матеріал; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. *9 балів:* Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів

	академічної доброчесності. *10 балів:* Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. *11 балів:* Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможній самостійно вивчити матеріал; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. *12 балів:* Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Поточний контроль	Усне опитування, письмовий експрес-контроль, виступи здобувачів при обговоренні питань практичного заняття, виконання аналітичних завдань
Підсумковий контроль	Залік
Локація	Згідно з розкладом (https://kpnu.edu.ua/rozklad-zaniat/)